

## Hoofdpuntenverslag

Bijeenkomst klankbordgroep methodebesluiten 2017 e.v. (regionale netbeheerders, TenneT en GTS)  
d.d. 11 december 2015, te Den Haag

Dit hoofdpuntenverslag dient gelezen te worden in combinatie met de bijbehorende agendastukken.

### Aanwezigen

| Partij                  | Persoon                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Duurzame Energie Koepel | mw. M.J. van Eijkelenburg                                                                                                                                                                                        |
| Energie Nederland       | dhr. H-B. Schurink<br>dhr. R. Otter                                                                                                                                                                              |
| FME-CWM                 | dhr. C. Droste                                                                                                                                                                                                   |
| GTS                     | mw. L. de Ruiter-Kortleve<br>dhr. M. Holwerda<br>dhr. A. Wesseling<br>mw. M. Brandenburg                                                                                                                         |
| PAWEX                   | dhr. M. de Vries                                                                                                                                                                                                 |
| Stedin                  | dhr. J. Bohté                                                                                                                                                                                                    |
| TenneT                  | dhr. J-P Dijkmans<br>mw. Y. Gremmen<br>dhr. D. Abdoelkariem<br>dhr. F. Woessink                                                                                                                                  |
| VEMW                    | dhr. J. van de Worp<br>dhr. D.J Meuzelaar                                                                                                                                                                        |
| VGN                     | mw. Isabelle Anemaet<br>dhr. Huub Halsema                                                                                                                                                                        |
| ACM                     | J. de Maa (voorzitter)<br>P. van Asperen<br>K. Bouwens<br>E. Kahl<br>V. Koura<br>E. van Leeuwen<br>G. Moelker<br>H. Mosselman<br>I. Nobel<br>S. Papilaja<br>B. Postema<br>K. Schuiling<br>R. Stil<br>B. de Wildt |

### Agenda

1. Opening
2. Voorlopige agendapunten volgende bijeenkomsten
3. Statische efficiëntie TenneT
4. Marktfaciliterende activiteiten (GTS en TenneT)
5. Regulering van aansluiting GTS
6. Rondvraag
7. Afsluiting

## 1. Opening

## 2. Agendering volgende klankbordgroepbijeenkomsten

Bijgevoegde agendering is voorlopig, er kunnen nog punten bijkomen of afvallen.

ACM presenteert in een van de volgende bijeenkomsten ter informatie de uitkomst van de consultatie over veilinggelden en regulering interconnectoren TenneT. Het inhoudelijk overleg heeft al in die consultatieprocedure plaatsgevonden.

Op 8 maart vindt een extra KBG bijeenkomst plaats met als onderwerp de kostenbenchmarks voor GTS.

## 3. Statische efficiëntie TenneT

ACM meldt dat er sprake is van een kennelijke verschrijving in de notitie: de voorgestelde reguleringsperiode loopt van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021, vijf jaar dus.

- TenneT stelt zich op het standpunt dat het startpunt van de nieuwe reguleringsperiode pas bekend is na een uitspraak van het CBb. TenneT vindt het blijven hanteren van het ingroeipad in de volgende periode consistent. Zij vindt het belangrijk om bij het vaststellen van de x-factor en de voorzichtigheidsmarge ook andere relevante aspecten mee te nemen. TenneT geeft hier drie voorbeelden. De WACC is significant lager dan in het benchmarkjaar. Dit leidt ertoe dat de totale kosten van TenneT aanzienlijk lager zijn dan de kosten in die benchmark. Als tweede voorbeeld noemt zij de kosten die niet mee zijn genomen in de benchmark en als derde de land specifieke kenmerken. TenneT wil dat er beter gekeken wordt door ACM naar deze en andere relevante aspecten en hoe deze zich laten vertalen naar een voorzichtigheidsmarge.
- GTS sluit zich aan bij het standpunt van TenneT. Zij vindt dat de benchmark uit de vorige periode verkeerd was. Zo vindt GTS de DEA-methode geen goede methode. GTS stelt verder dat door ACM wordt verondersteld dat TenneT niet efficiënt is, terwijl het CBb, volgens GTS, heeft gezegd dat efficiëntie moet worden vastgesteld, dus niet verondersteld. GTS is van mening dat zolang de efficiëntie van TenneT niet daadwerkelijk is vastgesteld, er geen  $\theta$  kan worden toegepast. ACM geeft aan dat er in 2011 een vaststelling van de efficiëntie van TenneT is geweest.
- TenneT reageert hierop door te melden dat die efficiëntiescore bij de WACC van dat jaar hoort. Zij vraagt zich af of het gebruik van die efficiëntiescore nog wel realistisch is gezien de huidige WACC. Als deze zou worden meegewogen zou TenneT 100% efficiënt scoren. ACM zegt dat een update met de nieuwe WACC alleen maar logisch zou zijn als dan ook alle nieuwe kosten van de buitenlandse TSO's zouden worden meegenomen. Omdat dit niet kan kiest ACM voor hergebruik. Ten overvloed merkt ACM op dat het toepassen van de WACC uit de huidige reguleringsperiode op kosten van TenneT uit 2011 geen juiste toepassing is.
- TenneT begrijpt de praktische onmogelijkheden om tot een volledige update te komen. Zij verzoekt de ACM om het verschil in hoogte van de WACC in de verschillende jaren mee te nemen als relevant aspect bij het vaststellen van een voorzichtigheidsmarge. ACM vraagt aan TenneT op welke manier zij rekening zou moeten houden met een andere WACC. TenneT zegt dat ACM dit zou moeten meewegen in de voorzichtigheidsmarge, door te onderzoeken wat de invloed hiervan is op de efficiëntiescore. TenneT is zelf van mening dat er een extra hoge voorzichtigheidsmarge moet worden gehanteerd om rekening te houden met de veranderende WACC. ACM meldt dat dit hopelijk duidelijker wordt na de uitspraak van het CBb.
- VEMW vraagt ACM naar haar verwachting over de beschikbaarheid van een nieuwe benchmark. VEMW meent dat dit vanuit Europese regelgeving wordt verplicht en zou graag zien dat de reguleringsperiodes worden geharmoniseerd binnen de EU. ACM antwoordt dat er op dit moment nog geen nieuw onderzoek is ACM is daarvan mede afhankelijk van de CEER en haar collega-toezichthouders. Het is het meest waarschijnlijk dat de CEER een nieuw onderzoek start op het moment dat de Duitse toezichthouder opnieuw een inschatting moet maken van de mate van efficiëntie van haar TSO's.

- TenneT stelt dat de ACM bij de vaststelling van de efficiëntiescore een deugdelijke belangenafweging moet maken. Zij vindt dat ACM ook rekenschap moet geven aan de belangen van TenneT en niet alleen moet handelen uit bescherming van de belangen van afnemers. Het uitgangspunt van de regulering zou volgens TenneT een goede schatting van de efficiëntie van TenneT moeten zijn. Bij een juiste vaststelling hiervan worden de afnemers volgens TenneT ook op de juiste manier beschermd.

ACM legt vervolgens uit dat de voorzichtigheidsmarge uit het voorgestelde herstelbesluit voor de zesde periode wordt meegenomen in het besluit voor de zevende periode. Op deze manier komt ACM tot een vaststelling van 93% en meent zij hiermee TenneT voldoende prikkels te geven om efficiënt te werken.

- GTS zegt dat zij de indruk heeft dat TenneT door ACM als inefficiënt wordt beschouwd, omdat oude activa nog niet zijn afgeschreven. GTS vindt dit opmerkelijk, want zij meent dat deze kosten niet-beïnvloedbaar zijn en daarom volgens stroom buiten beschouwing moeten worden gelaten. ACM geeft aan dat de Raad van State in haar advies stelt dat voor de beïnvloedbaarheid het moment van de aanschaf van de activa mede bepalend is. Op historische activa kan dus wel een *thèta* worden toegepast. VEMW bevestigt dat zij dit ook zo in de uitspraak heeft gelezen en geeft aan dat een andere lezing zou betekenen dat alle kosten niet-beïnvloedbaar zouden worden en dan heeft benchmarken geen zin meer.

ACM legt haar overwegingen voor over de keuze voor het ingroeipad. Dit is volgens ACM in lijn met de tussenuitspraak van het CBb en het voorstel voor de E&G-wet Het vasthouden van het ingroeipad is in lijn met eerdere besluiten van ACM en daarmee voorzienbaar en voldoet aan de beginselen van goed bestuur. VEMW kan zich verenigen met het hanteren van een ingroeipad. VEMW heeft er wel een ongemakkelijk gevoel bij om de efficiënte kosten in 2021 te baseren op onderzoek uit 2012. VEMW vraagt zich af of hiermee de doelstellingen van de energiewetgeving worden bereikt.

ACM vraagt de aanwezigen of zij kosten zien waar geen *thèta* op zou moeten worden toegepast. TenneT meldt dat zij in het voorstel voor de E&G-wet leest dat er nog meer niet-beïnvloedbare kosten zijn die nu niet door ACM worden meegewogen. TenneT komt nog met een notitie over dit onderwerp en laten in week 51 2015 weten op welke termijn zij deze kunnen toesturen. TenneT geeft aan dat zij vindt dat er geen *thèta* op belastingen zouden moeten worden toegepast, als voorbeelden hiervan noemt zij precario-, onroerend zaakbelasting en andere gemeente belastingen. TenneT verzoekt ACM om per kostenpost aan te geven tot welke categorie (wettelijk geregeld, niet in benchmark en niet-beïnvloedbaar) deze kostenpost hoort, zodat duidelijk is op grond waarvan ACM haar keuze maakt.

- TenneT zegt dat zij meent dat inzichtelijk gemaakt zou moeten worden op welke kosten de dynamische efficiëntie van toepassing is. ACM nodigt TenneT uit om haar mening in deze mee te nemen in het schrijven van haar notitie. ACM zal dit meenemen bij de behandeling van dynamische efficiëntie in de KBG.

ACM licht toe dat zij rekening houdt met de financierbaarheid van TenneT door middel van het volgen van het ingroeipad. ACM legt uit dat zij het hierdoor niet nodig vindt om verder onderzoek te doen naar de financierbaarheid en hoort graag de mening van de KBG hierover. TenneT mist een uitgebreide analyse van ACM van dit onderwerp. Bij financierbaarheid gaat het, volgens TenneT, om een koppeling met het economisch klimaat en mogelijk rendement alsmede het effect van reguleringsbeleid op de financierbaarheid. VEMW vindt dat het risicoklimaat, een lage WACC en rente, ook mee moet worden genomen in de afwegingen bij financierbaarheid. VEMW merkt hierbij ook op dat de *Return on Equity* van TenneT vrij hoog is en dat er daarom geen reden lijkt voor zorgen over financierbaarheid.

ACM heeft begrip voor de input van de klankbordgroepleden. Zij wijst er volledigheidshalve op dat de discussie in deze bijeenkomst ziet op de financierbaarheid bij de toepassing van een eventuele efficiëntiekorting, zoals deze in het voorstel van de E&G-wet wordt vermeld. Dit is een andere discussie dan de financierbaarheid van de regulering als geheel.

- TenneT ziet in het voorstel voor de E&G-wet een verplichting voor ACM om duidelijk rekening te houden het effect van de regulering op de financierbaarheid. ACM legt uit dat zij de E&G-wet zo interpreteert dat ACM met een ingroeipad invulling aan de financierbaarheid kan geven. ACM nodigt TenneT uit om haar mening hierover in TenneT's notitie uit te leggen.

#### 4. Marktfaciliterende activiteiten (GTS en TenneT)<sup>1</sup>

##### **Aanleiding agendering onderwerp**

ACM licht toe dat door inwerkingtreding van STROOM een wijziging van de methode van regulering nodig is.

- GTS vraagt of STROOM de enige aanleiding is voor agendering van dit onderwerp.

ACM licht toe dat een wijziging van de methode van TenneT nodig is door STROOM. In het methodebesluit van GTS is vastgelegd dat ACM de regulering van de kosten van marktfaciliterende activiteiten zal evalueren. Aanleiding voor de agendering van dit onderwerp is dus zowel STROOM als een evaluatie van de bestaande systematiek.

- TenneT ziet in STROOM geen aanleiding om de bestaande systematiek te wijzigen. TenneT geeft aan dat uit STROOM volgt dat de wetgever met een inkomstenbesluit juist flexibiliteit beoogt.

ACM wijst er op dat STROOM bepaalt dat ACM in het inkomstenbesluit de inkomsten vast stelt voor vijf jaar (uitgaande van een vijfjarige reguleringsperiode). De extra flexibiliteit die een inkomstenbesluit biedt, is dat de inkomsten van jaar op jaar kunnen verschillen. Met een x-factor volgen de inkomsten een pad. Voor de systeemtaken van TenneT stelt ACM momenteel de inkomsten in het jaar T vast op basis van de gerealiseerde kosten in het jaar T-2. Deze werkwijze is onder STROOM niet meer mogelijk.

- TenneT wijst er op dat nacalculatie onder STROOM mogelijk is.

ACM erkent dit en wijst er op dat nacalculatie in de door ACM geschetste opties terug komt.

##### **Opties**

ACM ziet voor de regulering van marktfaciliterende activiteiten twee opties:

1. Kosten van marktfaciliterende activiteiten op dezelfde manier reguleren als overige operationele kosten (kosten vooraf schatten, geen nacalculatie van gerealiseerde kosten)
2. Kosten van marktfaciliterende activiteiten nacalculeren (kosten vooraf schatten en achteraf het verschil tussen geschatte en gerealiseerde kosten nacalculeren).

##### **Discussie**

In de klankbordgroep volgt een bredere discussie over marktfaciliterende activiteiten waarin partijen uiteenlopende argumenten naar voren brengen.

- TenneT stelt dat de efficiënte kosten binnen een reguleringsperiode vergoed moeten worden. TenneT verwacht dat de kosten zullen gaan toenemen door de implementatie van Europese

---

<sup>1</sup> Zie pagina 9 in dit verslag, opmerkingen GTS bij dit agendapunt

netwerkcodes. Deze kosten zijn vooraf niet goed in te schatten. TenneT is van mening dat de methode voldoende flexibiliteit moet bieden en vindt nacalculatie van deze kosten nodig. TenneT stelt dat zij intrinsiek gemotiveerd is om de markt te faciliteren maar dat zij zonder vergoeding van de kosten minder initiatieven zal ondernemen. Als pas achteraf wordt besloten of kosten nagecalculeerd worden biedt dat onvoldoende zekerheid. TenneT wijst op het PwC rapport uit 2012 waarin deze onzekerheid en de noodzaak om hiervoor waarborgen in de regulering in te bouwen is onderkend. TenneT voegt toe dat, wanneer bepaalde prikkels gegeven worden voor marktfacilitering, deze prikkels symmetrisch moeten zijn: met een opwaarts en neerwaarts risico. Tot slot voegt TenneT toe dat bij marktfacilitering niet alleen gedacht moet worden aan internationale projecten maar ook aan regionale projecten binnen Nederland.

- GTS is van mening dat marktfacilitering belangrijk is en dat de efficiënte kosten vergoed moeten worden. De methode van regulering moet hier in ieder geval geen drempel opwerpen om de markt te faciliteren. Een goede schatting van de efficiënte kosten is daarbij nodig. Nacalculatie is een middel als de kosten vooraf niet goed te schatten zijn. GTS wijst er op dat door een langere reguleringsperiode de kosten moeilijker te schatten zijn. GTS ziet mogelijkheden voor een budget voor marktfaciliterende activiteiten.
- Energie Nederland stelt dat het belangrijk is om prikkels te geven, maar die hoeven niet altijd gericht te zijn op kostenefficiëntie. Het is ook mogelijk om bij grote projecten prikkels te geven voor het tijdig afronden van een project volgens een bonus/malus systematiek zoals bij NorNed. Energie Nederland constateert dat een vooraf vastgesteld budget tot vertraging van projecten kan leiden. Wanneer bijvoorbeeld kosten verdeeld moeten worden over verschillende TSO's lopen projecten vertraging. Energie Nederland is van mening dat de markt meer betrokken moet worden bij de prioritering van projecten. Daarbij moet ook gekeken worden naar de verwachte efficiëntiewinst voor de markt van een bepaald project.
- VEMW geeft aan dat een systeembeheerder per definitie de markt faciliteert: door toegang te verlenen tot het systeem wordt immers toegang verleend tot de markt. VEMW stelt dat van belang is of kosten goed te schatten zijn en dat er prikkels voor efficiëntie gegeven worden. VEMW is van mening dat er meer transparantie nodig is over de marktfaciliterende activiteiten die netbeheerders ondernemen. De markt moet betrokken worden bij de keuze voor projecten. Voorkomen moet worden dat systeembeheerders 'leuke projecten' doen waar de markt niet op zit te wachten. VEMW merkt op dat veel nieuwe activiteiten goed zijn in te schatten. Ook wijst zij er op dat er altijd de algemene nacalculatiebevoegdheid is. Tot slot merkt VEMW op dat de kosten van marktfaciliterende activiteiten op de juiste plek terecht moeten komen: bij degene die voordeel heeft van de activiteit.
- VGN is van mening dat de methode van regulering voldoende flexibiliteit moet bieden om de markt te faciliteren en bepleit een bonus/malus-regeling. Als een netbeheerder constateert dat door een bepaald project de markt beter zal functioneren, moeten de efficiënte kosten van dat project vergoed worden.
- De duurzame energiekeoepel stelt dat de methode van regulering ruimte moet bieden voor nieuwe initiatieven en is van mening dat een korte reguleringsperiode daarbij van belang is.

ACM merkt op dat in de discussie twee punten door elkaar lopen. Ten eerste is het de vraag of de kosten van marktfaciliterende activiteiten vooraf goed te schatten zijn. Als deze kosten naar verwachting gedurende een reguleringsperiode zullen stijgen en dit is vooraf bekend dan is het ook mogelijk daar rekening mee te houden bij het vaststellen van de inkomsten. Als dit vooraf niet in te schatten is, dan is nacalculatie een mogelijkheid maar het moet dan wel gaan om substantiële verschillen. Ten tweede is het de vraag of een netbeheerder, wanneer deze geprikkeld wordt om kosten te beperken, minder projecten zal ondernemen. Mocht dit het geval zijn, dan is het van de kosten-baten verhouding van zo'n project afhankelijk of het stoppen van het project problematisch is voor de markt.

ACM geeft aan dat het bij marktfacilitering gaat om de extra kosten voor activiteiten die systeembeheerders doen bovenop het uitvoeren van de wettelijke taken.

ACM uit haar zorgen over het nacalculeren van kosten. Nacalculatie geeft een netbeheerder een vrijbrief om kosten te maken. ACM is daarom terughoudend met nacalculeren.

ACM vat samen dat alle partijen marktfacilitering belangrijk vinden en dat prikkels daarbij van belang zijn. Partijen vinden het belangrijk dat de methode van regulering voldoende flexibel is. Door een aantal partijen is geopperd om gerichte prikkels te geven en om marktpartijen inspraak te geven bij het opstarten van nieuwe initiatieven. TenneT stelt dat de kosten van marktfacilitering zullen gaan stijgen als gevolg van 40 activiteiten die zij voorziet.

### **Afspraak**

TenneT komt met een onderbouwing van de verwachte kostenstijging aan de hand van de lijst met activiteiten die TenneT voorziet.

## **5. Regulering van aansluiting GTS<sup>2</sup>**

### **Notitie regulering van aansluiting GTS**

ACM informeert of er vragen zijn over de notitie.

- VGN vraagt welke rol artikel 6.5 van STROOM speelt ten aanzien van aansluitingen. VGN wil voorkomen dat zij moet betalen voor uitbreidingen van aansluitingen van anderen.
- GTS geeft aan dat artikel 6.6 van STROOM specifiek geldt voor GTS.
- VEMW vraagt hoe om te gaan met aangelegde aansluitpunten onder STROOM. Daarbij werpt VEMW de mogelijkheid op om de situatie van aansluitpunten te uniformeren aan aansluitingen door de aansluitpunten bij GTS onder te brengen.

ACM ziet geen rol voor artikel 6.5 van STROOM ten aanzien van aansluitingen van GTS, want daar ziet artikel 6.6 van STROOM op.

### **Presentatie regulering van aansluiting GTS**

#### **- Heeft de KBG dezelfde lezing van de gevolgen van STROOM?**

- GTS merkt op dat volgens haar ook in de huidige situatie uitbreidingen van een bestaande aansluiting tot de wettelijke taak van GTS behoren. In die zin is STROOM volgens GTS geen wijziging. GTS kan zich niet voorstellen dat uitbreidingen zijn gedaan aan bestaande aansluitingen van GTS door anderen. Het zijn assets van GTS en daar mag niemand anders aan komen. Als iemand zou willen sleutelen aan een aansluiting van GTS, dan moet dit tenminste worden gemeld bij GTS. GTS vraagt nu een vergoeding voor uitbreidingen van bestaande aansluitingen, omdat zij hier vanuit de regulering niet voor wordt gecompenseerd. Ten aanzien van aansluitpunten merkt GTS op dat het niet de bedoeling van de wetgever kan zijn geweest dat GTS onder STROOM de taak heeft om de rest van de aansluiting te wijzigen en te verwijderen, omdat dit deel van de aansluiting in het vrije domein door anderen is aangelegd. GTS merkt op dat wijziging en verwijdering plaats dient te vinden op verzoek. Wellicht biedt dit een oplossing of kan in lagere wetgeving worden voorzien in een oplossing. GTS ziet onder STROOM ten aanzien van aansluitingen geen taken die in het vrije domein vallen. GTS moet nadenken over eventuele overname van aansluitpunten en kan daarom nu niet inhoudelijk reageren.
- VGN merkt op dat het onpraktisch lijkt dat GTS het deel van de aansluiting voorbij het aansluitpunt moet wijzigen of verwijderen, terwijl dit niet door GTS is aangelegd. Dit zou moeten

---

<sup>2</sup> Zie pagina 9 in dit verslag, opmerkingen GTS bij dit agendapunt

worden overgelaten aan de marktpartij die de aansluiting heeft aangelegd, omdat deze partij weet wat er ligt. Deze taak staat weliswaar in de wet, maar het kan in de ogen van VGN niet de bedoeling zijn dat meerdere beheerders een taak hebben ten aanzien van een aansluiting. Dit vraagt om moeilijkheden. VGN merkt op dat overname van aansluitpunt op zichzelf goed klinkt als overeenstemming kan worden bereikt over de baten en koppelt dit aan de Tarievenscode.

- VEMW herhaalt de suggestie om het aansluitpunt aan GTS over te dragen om één systeem voor aansluitingen te bewerkstelligen.

ACM stelt vast dat er bereidheid is bij afnemers om verder te spreken over de overname van aansluitpunten door GTS en roept GTS op om hier een standpunt over te vormen ten aanzien van alle aansluitpunten voordat ze eventuele gesprekken hierover gaat voeren met individuele partijen. ACM geeft aan dat de wet de wet is en daarnaar gehandeld zal moeten worden. Partijen kunnen tot een pragmatische oplossing komen, maar dit dient in lijn te zijn met de wet.

- ***ACM stelt voor om bij vaststelling van inkomsten voor aansluiten apart inzichtelijk te laten blijven inkomsten voor aansluitingen en aansluitpunten***

- DE Koepel vraagt of er een relatie is met groen gas invoeding.

ACM geeft aan dat er geen aansluitpunten zijn die groen gas invoeden. Wellicht zijn er bestaande aansluitingen die groen gas invoeden op het gastransportnet van GTS. Voor deze aansluitingen is het kader van toepassing. ACM stelt vast dat alle aanwezigen instemmen met het voorstel.

- ***ACM stelt voor de verdeelsleutel opnieuw te laten berekenen door GTS op basis van Jacobs methode***

- VGN vraagt of de kosten apart zullen worden berekend voor GTS en GGS en of er een configuratieafhankelijk tarief zal komen op basis van methodebesluit. VGN stelt vast dat er draagvlak is om in de codes verder te gaan voor aansluitingen.
- VEMW ziet geen aanleiding om in methodebesluit een uitsplitsing te maken naar individuele aansluitingen.
- Energie Nederland geeft aan voorstander te zijn van een configuratieafhankelijk tarief voor aansluitingen.

ACM geeft aan dat voor alles geldt dat rekening zal moeten worden gehouden met splitsing GTS en GGS. ACM geeft aan dat Jacobs niet verandert. De vaststelling van de GAW voor aansluiten zal niet leiden tot een individuele GAW per aansluiting. Een verdere splitsing voor GTS en GGS is niet aan de orde voor wat betreft vaststelling inkomsten aansluiten. Dit is onderwerp van de Tarievenscode. ACM stelt vast dat alle aanwezigen instemmen met het voorstel om de verdeelsleutel op basis van Jacobs opnieuw te laten berekenen voor GTS.

- ***ACM stelt voor GAW vast te stellen op basis van investeringen***

ACM stelt vast dat alle aanwezigen instemmen met dit voorstel.

- ***ACM stelt voor een budget voor reguliere uitbreidingsinvesteringen aansluiten vast te stellen***

- GTS merkt op dat de taak ten aanzien van aansluitpunten voor GTS onder STROOM in theorie groter wordt. GTS maakt zich zorgen over uitbreiding van de taak onder STROOM, omdat er geen drempel lijkt te bestaan om uitbreiding van aansluiting te vragen. GTS vraagt nu een vergoeding en dat kan een drempel zijn om de bestaande aansluiting uit te laten breiden door GTS. GTS vraagt wat een juiste manier zou zijn om budget vast te stellen. De systematiek

verandert en kan leiden tot meer uitbreidingen als gevolg waarvan historische gegevens wellicht geen goed uitgangspunt zijn.

- VEMW heeft geen signaal dat netgebruikers anticiperen op STROOM door uitbreiding van een aansluiting uit te stellen. Als een uitbreiding noodzakelijk is dan wordt niet gewacht op STROOM.
- Energie Nederland heeft geen signaal dat netgebruikers anticiperen op STROOM door uitbreiding van een aansluiting uit te stellen. Energie Nederland vraagt of ACM overweegt negatieve uitbreidingsinvestering mee te nemen.
- VGN heeft geen signaal dat netgebruikers anticiperen op STROOM door uitbreiding van een aansluiting uit te stellen.
- FME merkt op dat wordt uitgebreid als dit noodzakelijk is en niet als dit niet noodzakelijk is. Gelet op de huidige marktomstandigheden is niet te verwachten dat aangeslotenen om niet-noodzakelijke uitbreidingsinvesteringen vragen.

ACM stelt vast dat gelet op de reacties van de klankbordgroep er geen signalen zijn dat netgebruikers anticiperen op STROOM door uitbreiding van een aansluiting uit te stellen. ACM merkt op dat een negatieve uitbreiding van de aansluiting een verkleining in plaats van een uitbreiding van het net betekent en als zodanig geen onderdeel is van het budget voor reguliere uitbreidingsinvesteringen. Als kosten van een bestaande aansluiting wijzigen dan ziet dit op zowel op kapitaalkosten als OPEX.

- ***ACM stelt voor verdeelsleutel operationele kosten opnieuw gelijk te stellen aan verdeelsleutel GAW***

- GTS vraagt wat onder operationele kosten wordt verstaan en of energiekosten zijn ingesloten.
- VGN merkt op dat operationele kosten goed moeten worden berekend en apart worden berekend voor GTS en GGS.
- FME vraagt of de systematiek gelijk is aan de systematiek voor TenneT.

ACM geeft aan dat energiekosten vallen onder operationele kosten, conform het methodebesluit 2014-2016. ACM geeft aan dat voor GTS de kosten worden gesplitst voor de taken. ACM stelt vast dat wordt ingestemd met het voorstel.

- ***ACM stelt voor de verdeelsleutel operationele kosten te baseren op aandeel GAW AT ten opzichte van totale GAW GTS***

ACM merkt op dat een verdeelsleutel niet nodig is voor andere dan de operationele kosten. De kapitaalkosten zijn immers bekend en daarom is toerekening niet nodig.

ACM stelt vast dat er steun is voor de voorstellen van ACM.

## **6. Rondvraag en afsluiting**

- GTS vraagt of er een overzicht kan worden gegeven van wanneer de volgende klankbordgroepbijeenkomsten geagendeerd zijn, en welke onderwerpen dan op de agenda staan.

**Reactie op hoofdpuntenverslag Klankbordgroep methodebesluiten 2017**  
**d.d. 11 december 2015, te Den Haag**

**GTS | Liesbeth de Ruiter-Kortleve:**

*Pagina 4, agendapunt 4, Marktfaciliterende activiteiten (GTS en TenneT), Aanleiding agendering onderwerp, eerste bullet:*

Hier mist dat ACM heeft gezegd dat STROOM voor GTS een aanvullende reden vormt om de regulering van markt faciliterende activiteiten tegen het licht te houden.

*Pagina 4, agendapunt 4, Marktfaciliterende activiteiten (GTS en TenneT), Discussie, tweede bullet, eerste zin:*

GTS heeft gesteld dat de efficiënte kosten vergoed moeten worden binnen de reguleringsperiode. In de tweede bullet mist ook dat GTS heeft gesteld het eens te zijn met TenneT en niet te willen gokken op eventuele nacalculatie via de algemene nacalculatiebevoegdheid van ACM. Tevens mist hier dat GTS omwille van het goed kunnen schatten van de kosten pleit voor een kortere reguleringsperiode.

*Pagina 6, agendapunt 5, Regulering van aansluiting GTS, Notitie regulering van aansluiting GTS, tweede bullet:*

In de herinnering van GTS was het andersom: ACM stelde dat artikel 6.6 van het wetsvoorstel STROOM expliciet ziet op de situatie van GTS en GTS onderschreef dit.

*Pagina 6, agendapunt 5, Regulering van aansluiting GTS, Presentatie regulering van aansluiting GTS, eerste vraag, eerste bullet:*

Hier mist dat GTS voor de onderbouwing van haar standpunt dat uitbreidingen van bestaande aansluitingen tot de wettelijke taak van GTS behoren onder de Gaswet verwees naar de memorie van toelichting bij de relevante bepaling waarin ook het ontwikkelen van de aansluiting wordt genoemd.

*Pagina 7, agendapunt 5, Regulering van aansluiting GTS, ACM stelt voor een budget voor reguliere uitbreidingsinvesteringen aansluiten vast te stellen, eerste bullet:*

Hier mist dat GTS heeft gesteld dat ACM een budget vaststelt, maar er geen rekening mee houdt dat de wettelijke taak voor GTS behorend bij dat budget groter wordt.